

Artà

PREMSA
TORRE
D'ARTÀ

ANY IV - NÚM. 29 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - MAIG, 1988

Nuestra portada se honra hoy con una obra del más internacional de nuestros artistas. Una obra de Juan Ginard Ferrer (Sarasate).

Vedla ahí, contrastando el brillo metálico del duro acero con el regazo carmesí que la cobija. Juan es el artista íntegro, todo corazón, romántico del sentimiento y ácrata en sus vivencias de las que hace partícipe a todo el que quiera escuchar la vehemencia de su verbo.

Juan Sarasate sigue en la brecha y su quehacer imprime carácter al pueblo de Artà, que sabe vibrar con sus estetas cuando estos son sinceros.

He aquí pues nuestro número de Mayo, alumbrado con gran esfuerzo, que ponemos en tu mano confiando en que sepas penetrar el hondo sentido de nuestra revista en pro del progreso, la convivencia y el bienestar de nuestros conciudadanos. Si somos comprendidos el esfuerzo habrá valido la pena.

Salud para nuestra gente.

ENHORABUENA AL PUEBLO DE ARTÀ

Hay diversas maneras de demostrar el Señorío. Una de ellas es el silencio, el desprecio ante lo indigno, lo torpe, lo plebeyo.

Con grandes alharacas de carteles y publicidad en radio y prensa el G.O.B. había anunciado una concentración en la Plaza Nueva, cuyo pregonado objetivo era «Salvar Sa Canova». Los cuatro sicarios que tiene en el pueblo se cuidaron muy mucho de empapelar «ecológicamente» esto es, ensuciando sus paredes, los pueblos vecinos con mucha antelación.

En Artà, seguros de su rechazo, sólo horas antes fijaron los carteles, entre las cuchufletas de los aborígenes.

Y llegaron los fanáticos, los intransigentes, los «salvadores», no en gran número, esperando que a ellos se unirían los artanenses. Pretendieron tomar el pueblo.

Nadie les molestó.

Únicamente algunas voces airadas de quienes no pudieron contener su indignación, rasgaron el aire de la Plaza. Indignación que compartía la mayoría de la población, pero con su indiscutible sello señorial, se quedó en sus casas indiferente a las provocaciones. El pueblo de Artà, la mayoría del pueblo de Artà, sabe que estos quinientos obcecados, trastocadores de la verdad, no pueden implicarlo en su intento de estropear la convivencia civilizada.

Hay unas leyes, hay unos derechos y unas obligaciones y nadie, con gritos, o con pancartas tiene derecho a conculcarlas. Por lo demás: ¿qué pueden enseñarle al pueblo de Artà, a la mayoría del pueblo de Artà, estos pájaros de secano? Ellos posiblemente proceden de lugares echados a perder por su incapacidad ante la destrucción de su propio paisaje.

En Artà, salvo casos aislados, no se ha cometido ninguna tropelia urbanística ni esperamos se produzca.

La reducción de la Urbanización efectuada por Ravena que ha originado Sa Canova, dejará aquellos parajes de maravilla, envidia de incautos manipulados seguidores de políticos apeteedores de popularidad. Y procurará trabajo y riqueza a las

gentes artanenses. La urbanización, meditada, planificada de acuerdo con la consecución de una armonía entre el Hombre y la Naturaleza, no tendrá efectos perniciosos sobre la fauna y la flora.

Por el contrario, serán cuidados los pinares evitando lo que los provocadores no han sabido evitar: El fuego.

El artanense ha convivido siempre en sus tierras con la maravilla de la esencia de la natura y sabe, intuye, donde está la verdad y la razón, y le da pena contemplar a un hijo de inmigrantes que no ha sabido integrarse en el talante del pueblo, perorando a favor de la sinrazón. Catecúmeno del neonehilitismo intolerante. Desde estas páginas felicitamos a todo el pueblo que supo desdeñar con su indiferencia la manipulación de los externos. Que supo dar fe de su hidalguía al no molestarse en lo más mínimo a los invasores. Que supo sonreír con indulgencia ante la falta de criterio y el desconocimiento absoluto de quienes se proclaman ecologistas y llenan de plásticos nuestros campos y nuestras playas. ¿Cuándo aprenderán estos demagogos que somos un pueblo con una personalidad propia y definida? Un pueblo que sabe lo que quiere y no necesita que vengan a decírselo con charangas y festejos.

Cuando queremos divertirnos organizamos nuestras fiestas, nos pagamos nuestros vicios, y hacemos lo que nos place sin daño a terceros. Y, sobretodo, llevamos la gran ventaja sobre los pretendidos «sabios de la ecología» que sabemos hacer lo que ellos no aprendieron todavía:

Vivir y dejar que vivan.

(*) Se ha redactado la editorial en castellano ante la petición de mucha gente que lo lee mejor que en mallorquín.

Redacció: JOAN ESCANELLAS LLINÀS
ARTURO POMAR THOMÀS
JOSÉ MISLATA CUELLAR

Col·laboradors: LAU
JOSEP MELIÀ
BONET DE SES PIPES
SANTIAGO PERELLÓ
MIQUEL BOTA TOTXO
BERNAT CIFRE
MIQUEL MOREY LLITERAS
ANTONIO GINARD CANTÓ

Maquetatge i dibuix: ARPO
JOSEP FORTEZA HIDALGO
JOAN ESCANELLAS GENOVART
CATALINA JUAN BRUNET

Fotògraf: JULIO INFANTE NAVARRO
Reparditor: JOAN BUJOSA TOUS

Coordinació: ARTURO POMAR THOMÀS
SERAFÍ GUISCAFRE GENOVART
Coordinador en Palma:
MIGUEL LLODRÀ PASCUAL

IMPREMTA POLITÈCNICA
Troncoso, 3 - Tel. 71 26 60
07001 Palma de Mallorca
Dipòsit Legal
P.M. 203-1983

GLOSES IL·LUSTRADES per TONI BUTLER

Mos han pres Na Bernadeta
que teniem a s'Ermida.
Si un pensa i medita
amb ulls clucs una estoneta,
rajant aigua sa fonteta
mos diu que la necessita.

No s'esperava tal cosa
de que hagués de ser robada.
Aquesta mà agosarada
a lo millor li fa nosa.
I per què enmig no la posa?
Tot es poble l'ha enyorada.

Si estau arrepentits,
tornau-mos Na Bernadeta
bona, sana i condreta.
Cercar-la estam decidits,
per la Verge protegits,
trobarem Sa Pastoreta.

Es GOB se manifestà
a damunt Sa Plaça Nova
per «protegir» Sa Canova,
però es poble va callar.
Ells tots sols varen xerrar,
s'esmolaren sa garrova.

Sa gent d'Artà demanava
si hi havia res de nou.
Això va demostrar prou
que allò li llenegava.
Es GOB mai això esperava,
tal desaire molt les cou.

Es GOB que tan fort esqueina
se creu fer-nos sa punyeta.
Faci sa garriga neta;
però no volen fer feina.
Per què no agafen una eina
càvec, falçó o xapeta?

JOAN LLUÍS ESTELRICH

I

Joan Lluís Estelrich i Perelló (1856 - 1923) va néixer a Artà. El seu pare era el notari Estelrich, un notari que no sabem per quins motius l'any 1853 va baratar la seva notaria de Palma amb la notaria del nostre poble que estava regentada aleshores pel notari don Manuel Sancho Cañellas.

Quan el nin Joan Lluís arribà a l'edat apropiada se'n va anar a Palma per tal de cursar els estudis de batxillerat i allà, en els patis de Monti-Sion, o sia al Institut de 2ª ensenyança d'aquell temps, lliga una bona amistat amb una colla de joves deixon-dits que amb el temps arribarien a ser vertaderes plomes de cap d'ala, cada u en el seu redol: Costa i Llobera, Joan Alcover, Antoni Maura, Antoni Noguera...

Més tard n'Estelrich segueix els seus estudis a Barcelona i allà se fa amic de Menéndez y Pelayo i del catedràtic Antoni Rubió i Lluch; a l'entorn dels vint anys el trobam a Madrid on fa coneixença —n'Estelrich sempre feia coneixences— amb Ramón de Cam-poamor, Juan Valera i altres escriptors famosos d'aquell temps.

A Madrid, segons diuen, n'Estelrich hi nedava com a peix dins l'aigua i, com que tenia bones relacions, tenia també bones influències, sobretot en el món de les lletres.

El nostre paisà endemés era un home a qui li agradava molt fer favors, i a vegades en feia sense que prèviament se'ls hi hagues-sin demanat, com en el cas que va succeir a Gabriel Alomar quan va anar a Madrid per fer oposicions a càtedres. N'Estelrich se'n tem (no sabem com) d'aquesta circumstància i, sense que n'Alomar hagués obert boca, l'artanenc se despenja amb una carta molt afec-tuosa a Menéndez y Pelayo en la qual, entre altres coses, li diu: «es Alomar excelente amigo mío, y más aún ha de serlo tuyo, que sabrás apreciar mejor que yo todo el vastísimo caudal de su erudi-ción y nutridos estudios. Como no es recomendación pedida sino ofrecida por mí mismo a Alomar la que te hago, comprenderás que te pido que te fijas en él, de quien, guiado por el hilo de tu provechoso consejo, espero algo y aún algos».

Sí, el nostre paisà se desteinava per servir els amics i fins i tot els simples coneguts practicant així, al llarg de la seva vida, una molt bella qualitat humana: el culte a l'amistat.

Fou també amic de la broma, de la ironia i, a vegades, de la sátira. Per comprovar-ho basta llegir —és molt divertida— la seva poesia *Es cossi capgirat o un mestre com molts* que no repro-duïm seguidament degut a la seva llargària.

En l'aspecte físic n'Estelrich era menut i eixerit, portava bar-beta en punta «d'un color d'ordi madur» —com diu Guillem Colom—, els seus ulls tenien una mirada ràpida i duia unes ulleres petites, casi com les de Schubert.

El nostre paisà, en alguns moments de la seva vida, sentia en-yorança del poble que el va veure néixer, i és segurament en un d'aquests moments quan escriu la seva poesia *Artà* dedicada a don Miquel Morey. La poesia du data d'agost de 1875 o sia de quan n'Estelrich tenia uns 19 anys.

*Fundada por el moro
en este valle que la paz augura
no ostenta Artà el tesoro
de rica arquitectura:
la luz la coronó de su hermosura.*

*El olivar añoso
se extiende atrás, de quintas saplicado;
luego el pinar verdoso;
y selva, y bosque, y prado,
adornan el confín más apartado.*

*¡Y cuántas, cuántas veces
con poco juicio y previsión escasa,
trepe por los almeceas
que a la pared de casa
llevan su sombra cuando el sol abrasa!*

*Aquí soñé en la gloria
que el apacible corazón mancilla.
¡No huyáis de mi memoria
con vuestra paz sencilla
casa natal y sosegada villa!*

I a la darrera estrofa (la n.º 23) diu d'una manera molt senti-mental:

*¡Felices moradores
del sagrario dichoso de mis lares,
cuna de mis amores,
pueda en vuestros hogares
alzar a Dios mis últimos cantares!*

El pobre ai! no pogué veure complits els seus desigs —com passa sovint—, ja que morí molts anys després a Palma, enfora del poble nadiu.

J. SARD

(Continuarà)

Grosfillex
MUEBLES DE JARDIN

TOLDER

ARTÀ

J. OBRADOR
C.L.P. 41 289 328 - B

Teléfono 56 23 66
Av. Costa y Llobera, 12 (Junto Estación Ferrocarril)
ARTA (Mallorca)

ARTAnencs fora d'ARTÀ

NCF

Nom: MATIAS PASCUAL PASTOR.

Malnom: Vives o Poll.

Edat: 56 anys.

Ocupació: Construcció.

Adreça: Carre Pere Jeroni Boscana, 22, telèfon 27 45 31.

Casat amb Carme Vallespir.

Fills: Tan sols un, de nom Arnau com el padrí, de 20 anys, actualment estudiant de Psicologia.

En Matias va anar a viure a Ciutat a rel de instal·lar-s'hi el seu germà Miquel. Es va integrar a la constructora que muntaren fent-se càrrec de la part administrativa. Ell té esment a la venda dels pisos, dels lloguers i altra paperassa. Vé al poble en quan se li presenta l'ocasió, sobretot per les festes i sol retre visita a en Tòfol Lliteras per canviar impressions i parlar un poc de fútbol, una de les seves grans aficions. Manté contacte també amb en Toni Sunyer i sa família Esteva Sullà. L'entretén la lectura i les coses de la mar.

Nom: ANTONI SARD ESTEVA.

Malnom: Terres.

Edat: 59 anys.

Ocupació: Misser, titular de la Gestoria i Auto-escola del seu nom.

Adreça: Marquès de la Cènia, 37. Tel. 28 46 89. Palma de Mca.

Casat amb: Maria Vicens, tenen 1 fill i 2 filles, tots estudiants.

En Toni és un assidu del nostre poble. Cada dissabte, camí de Cala Ratjada hi fa s'aturadeta per canviar impressions amb en Toni Serra. L'altre dia me deia que, sense tenir cap mena de vocació religiosa s'havia convertit en un confessor de la gent d'Artà, ja que la majoria, en arribar a aquestes saons li han de retre compte de com han administrat els seus béns durant l'any. Aficionat a la pesca es queixa de no poder-li dedicar més temps. Feinetja sovint per devers es Molinet on hi te un bon tarongerar i ho fa de gust, això el relaxa.

A en Toni, gran organitzador dels temps heròics de Sa Clota, el poble no li ha tret encara el profit que pertoca, convé conscienciar-lo degudament.

A més del tracte amb els clients, sol fer la xerradeta adesiara amb els apotecaris Mateu Esteva i Biel Carrió, amb En Toni Cursach, metge, i qualcun més.

CONTESTACIÓ JUVENIL

PARLAR BÉ
POC COSTA

Els grafitis de la placeta del convent són una pura anècdota i un capítol probablement clos la mateixa nit de les pintades. L'autoria és oculta i no en sabem el mòbil. Amb aquestes premisses, el fet no té explicació i hem de qualificar-lo com una capbuitada absurda. Qui cerca de les coses un caire positiu, li hauria plagut una espira de llum en la tenebra i trobar entre l'aparent grolleria la protesta de joves *decebut*s (no diguem «decepcionats»). No n'hi ha hagut proves —quina llàstima!—, tret de conjectures infundades, sense cap argument a favor.

Dic això quan s'acompleix el 20è aniversari del maig francès del 1968, la convulsió revolucionària que transtornà *greument* (no «gravement») la vida del país. *Esclatà* de forma sorprenent (no va «estallar»), amb una manifestació *estudiantina* (no «estudiantil») a la universitat *parisenca* (no «parisina») de Nanterre, situada *als afores* (no «a les afores») de la capital, i s'emboicà a poc a poc cap a la participació obrera fins a la *vaga* (no «huelga») general.

Pensam en els protagonistes: Jacques Sauvageot, Alain Geismar i sobretot, Daniel Cohn-Bendit, jueu alemany, líder de multituds, que seria finalment expulsat per *avalotador* (no «alborotador») i per *indesitjable* («indeseable» és castellà), element carismàtic, incitador d'una *rebel·lia* (no «rebeldia») possiblement justificada.

Els disturbis començaren de ple. Se succeïren les *mobilitzacions* (no «movilizacions»), *topades* i *enfrentaments* amb la policia (no diguem «xoxques» ni «enfrentaments»), *càrregues* represives (no «cargues»), barricades pels carrers de París, el concurs de les masses obreres, el *suport* de la societat civil («apoio» no és correcte). I els polítics, *astorats* i *atònits* (no «assombrats») davant una situació que no sabien entendre i que els fugia de control, començaren a dividir-se per mor del *carès* (no «caris») que prenién els *esdeveniments* (no «aconteixements»).

A la darrerria de juny, amb l'adveniment de l'estiu rera un procés electoral amb triomf de De Gaulle (que no li va servir de gaire), els obrers tornaren a les fàbriques; els estudiants parturen de vacances; la vida va reprendre la normalitat. Aquella revolta que tant prometia va ser a fi de comptes un foc d'ence-nalls, per a nodrir nostàlgies i records romàntics. Però la joventut francesa s'havia mostrat orgullosa i conseqüent i va dir la seva paraula —la va fer sentir— en aquest diàleg de sords que la societat sol mantenir tossudament.

Aquella primavera, també proliferaren els grafitis: «La imaginació al poder», «De Gaulle, *assassí*» (no diguem «assessino»). Però aquelles pintades, considerant-ne el mòbil, no eren com les nostres a la placeta del convent.

JOAN ESCANELLAS I LLINÀS

NUEVO
MODELO
A - X

TALLERES MIGUEL MOREY

AVDA. FERROCARRIL, 5 - TELF. 56 21 20 - ARTÀ

NUEVO SERVICIO OFICIAL CITROËN

Ahora financie su nuevo vehículo o furgoneta CITROËN al 5%
VENGA A VERNOS Y SOLICITE INFORMACIÓN

Sa Colònia de Sant Pere

Desde el número anterior puede considerarse noticia lo siguiente:

Concentración de donantes de sangre.—Muy animada estuvo la Colonia el Domingo 17 de Abril. Aquí se concentraron donantes de sangre de nuestra comarca, reuniéndose, según pudimos apreciar, los de los pueblos de Capdepera, Cala Ratjada, Artá, San Lorenzo, Son Servera, Manacor y Villafranca, coordinados por el Presidente de la Hermandad.

A las 16 horas se celebró una Misa en la Iglesia Parroquial, que registró un llenazo pocas veces conseguido. La homilía estuvo muy adecuada al acontecimiento, y el Coro Parroquial se lució de verdad en la interpretación de los cánticos, destacando como siempre la maravillosa voz de Magdalena Palou. Además de en los solos, la pudimos escuchar en un magnífico dúo. Fue acompañada por la voz y maestría del Rector D. Rafael Umbert, al que también hay que felicitar por la dirección del coro, en el que todos se lucieron, así como por su actuación individual. Merece el conjunto la enhorabuena, incluyendo las chicas que bailaron «La Oferta».

Después de la función religiosa, pronunciaron unas palabras, ensalzando el altruismo de los donantes, el Alcalde de Artá Señor Pastor y el Presidente de la Hermandad Sr. Gistau, imponiendo a continuación las correspondientes medallas a los que habían superado las 10 ó 25 donaciones.

Después de los actos descritos, y mientras la Banda Municipal de Artá deleitaba a los concurrentes con un escogido repertorio, fue servido un muy bien surtido y abundante refresco en la Residencia de Ancianos, más conocida por la de D. Mateo, en donde, a pesar del gran gentío que acudió, no se agotaron las viandas y bebidas preparadas. También merecen una calurosa enhorabuena todas las personas que trabajaron para conseguir tan perfecta organización.

Rotulado de calles.—El tema de escasez de rotulación en las calles de la Colonia ya fue tratada en otra ocasión en esta Revista. Es tal la dificultad que existe para descubrir en qué calle se encuentra cualquier visitante que recorra el pueblo, que ni preguntando a los que vivimos aquí consiguen a veces hallar una dirección, ya que hay pocos residentes que conozcan siquiera la mitad de las nuevas. La gran cantidad de solares sin edificar que existen en toda la población incrementan el desconcierto. Creo que sería conveniente poner remedio al problema.

Rumores.—Las charlas de café se animan actualmente comentando el tema de las Urbanizaciones de «Es Canons y Sa Canova». Las discusiones discurren acerca de si se conseguirán las dos, sólo la de Belén o ninguna.

La mayoría expresa la opinión de que el dinero que costaría a la Administración o Ayuntamiento si se prohibiera definitivamente la continuación de la de Sa Canova, sería mucho mejor emplearlo en el arreglo y perfeccionamiento de la carretera comarcal Artá-Alcudia, que buena falta le hace.

En las charlas de café se comenta el asunto de las Urbanizaciones Es Canons, Sa Canova, Cala Mata... Esperemos que el problema deje de ser como la Parrala.

Para los que tienen hijos a colocar, se piensa que esas Urbanizaciones seguramente darían bastantes puestos de trabajo, y posibilidades de montar algún negocio, evitando así tener que ir a ganarse la vida en otros municipios.

Esperemos que el problema deje de ser como el de «La Parrala» y que se resuelva de la mejor forma para contentar a todos. Colonia de San Pedro, Mayo de 1988.

JOSE CANTO PLANISI

CARTA AL DIRECTOR

Muy Señor mío: He leído el artículo que se publica en su periódico del Dr. Tejerina referente al Dr. D. José Sureda y Blanes y quisiera añadir algunas notas.

Don Pep Tafona, nació en Artá y siendo Alcalde del pueblo y coincidiendo con el nacimiento de una hija suya hizo sembrar los cipreses de la escalera de San Salvador, cipreses que pagó su hermano D. Miguel, médico y también enamorado del pueblo.

Don Pep escribió también un maravilloso libro dedicado al pueblo y que se llama «El paisatge d'Artà».

Si estas notas se le añaden a la ciencia de este señor de la que habla el Dr. Tejerina yo me pregunto.

¿Qué homenaje le ha hecho el pueblo a este artanenc?

¿Para un hombre de esta categoría no hay una plaza, no hay una calle, no hay una estatua?

¿Qué piensa el Ayuntamiento?

Gracias Sr. Director.

Suyo affmo.

J.S.B.

Comercial ARTÀ

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÁ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:
SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:
Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

MOTOCULTORES (CONDOR)
MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)
SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)
SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)
REMOLQUES ESPARCIDORES
REMOLQUES ENSILADORES
EMPACADORAS Y ROTOEMPACADORAS (BATLLE)
CUBAS DE VACÍO
BARRAS DE CORTE
BOMBAS PULVERIZADORAS
ROTOCULTIVADORES

REVOLTILLO

Hi ha una possibilitat que el tren pugui tornar a Artà. Almanco així ho declarava D. Pius Tur i Mayans, Conseller de Treball i Transports del Govern Balear.

Si fóra així, aquest home es mereixeria un monument dins el nostre poble. Un bon servei de ferrocarril facilitaria les comunicacions amb els pobles veïns, no ens jugaríem la vida per la carretera cada dia més intransitable, i sobretot giraríem l'esquena a l'autobús de Manacor que ens fa perdre mitja hora voltant per dins aquella Ciutat, contravenint les lleis de transport.

Es el cinquè aniversari de la Residència. El que hauria d'estar allunyat de la Política hi està immers per obra i gràcia de la caparrudesa d'un grup que comanda a la Vila com una mena de dictadors.

No volem brou? Idò tassa i mitja!

Tanta sort que hi ha la bona gent que fa que allà s'hi trobin bé els residents, i esperam que, malgrata els entrebancs, la Residència sigui un model de funcionament democràtic i humà. Amén.

Ara la telefònica a més de tenir un servei malíssim de línees creuades, renou i mal funcionament mos embruta les façanes amb aquest cablejat «infame». No pot posar-se la línea subterrània? Hem de seguir essent tractats com a tercer mundistes pel senyor Solana i els seus mandats!.

Feis qualche cosa els qui poreu.

No faseu lleig el nostre Artà.

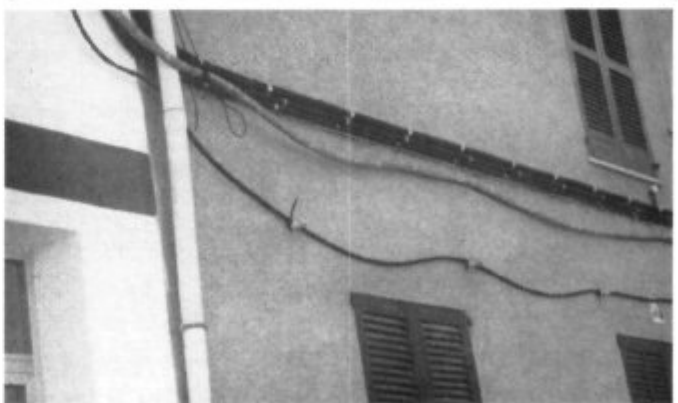
En el desè aniversari de la Diada que se celebra cada any a l'Ermita, hem de fer constar l'èxit obtingut enguany el diumenge dia primer de maig (Sant Josep Obrer).

Tant la celebració matiner com els entreniments del capvespre feren passar un bon dia als milers d'artanencs que han fet tradició d'aquest dia organitzat per la Parròquia.

Enguany tinguérem casinet. No s'ha de perdre l'avinente-sa de fer un duro i, per altra banda, és un servei més als assedegats o als cafeters.

Festa feresta la del G.O.B. Cridòria dels de la tercera edat, i Artà passà olímpicament. Un col·laborador nostre, en Josep Rosselló Munar, va parlar de la llagosta, ocellots i d'altres plagues. Mirau, anau a ca vostra i no vingueu a salvar-nos de res. Estam farts de «salvadors».

**Ferretería
ascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 56 23 92
ARTÀ - Mallorca

Ferretería SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS - COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

per LAU

BARTOMEU TOUS GALMES,

Secretari Provincial de la Tresoreria del INS., nat a Artà el desembre del 1943

Vaig conèixer ja fa un grapat d'anys, quan signava les cròniques de bàsquet del Correo de Mallorca amb el nom de Tolo Tous. Acudíem a ell perquè ens ajudàs a resoldre problemes laborals relacionats amb el Montepio. En Tomeu va escalar un rera altre els graons del funcionariat que el conduïren al càrrec distingit que ocupa. Ens reunirem un dissabte dematí a la Cabaneta on hi passa els caps de setmana, allà, asseguts a la terrassa, rodejats de florides marjades de paret seca que conformen vistosos bancals, fruit d'un paisatge encisador, que abasta des de Cala Blava fins a la serra d'Alfàbia, allà, en un silenci gratificant tan sols interromput pel piuleig dels ocells me va dient:

—De petit vaig anar a escola a Can Morey amb sor Magdaleana i més envant amb el mestre Picó que me va preparar per ingressar a s'Institut. Quan vaig tenir 10 anys es meus pares ho deixaren tot, amics i parents per dur-me a Ciutat a estudiar..., de llavors record a Bernat de sa Butigueta, en Miquel i en Jaume des Cabanells i les anades amb ells a cas seu padrí de devora l'església, com record també les festes de Sant Salvador i sobretot les de San Roc amb aquella anada d'una setmana a sa Torre, amb aquella barraca de pi inoblidable, com disfrutava!

—Deixam Artà, sa família, ets amics i s'anada a Palma va suposar un canvi radical, viure en un món completament nou. Aquest acte de valentia des meus pares me va doldre de principi però me va obrir un marge de possibilitats que allà no tenia, mai no els ho podré agrair del tot i... lo que és el destí de ses persones, mos instal·lam en es carrer del Carme precisament just ran d'on hi tendria es despatx oficial, a prop des corter. Per descomptat ara ho veig amb uns altres ulls i me sembla diferent, també me passa amb Artà, lo que me pareixien carrers llargs o costes empinades ara no m'ho semblen tant... com què vivíem en es carrer d'es Grec, sa paret de ca l'amo en Rebassó me semblava que era es límit des meu món i que més enllà perteneixia a una altra galaxia. El que me va causar un gran impacte fou es desencís de sa gent des poble amb motiu de sa restauració de la Mare de Déu de Sant Salvador... s'escena des tren muda, sense paraula davant sa nova imatge la tenc gravada ben endins.

—Curs es batxiller a s'Institut, jug a «baloncesto»... però un bon dia, el pare Ventura des Patronat me va induir a canviar de

rumbo, com que jo duia ulleres me va encaminar cap a entrenar i a escriure. Entr com a col·laborador an es Correo de Mallorca i faig ses cròniques de «Baloncesto», qualche crítica de cine i fins i tot de «successos». Me sentia tan satisfet amb això que sempre he lamentat no haver-m'hi dedicat de ple. Ara ho tenc tot un poc deixat per motius de feina però ben aviat hi tornaré. Tenc es títol d'entrenador de «baloncesto» i pens entrenar en sèrio. Llavors ingrés en es Montepio Laboral com a humil ordenança, precisament quan se'n va anar en Tomeu Tous Amorós, mort fa poc, i així hi hagué una mena de continuïtat artanence dins s'INP, molts creien que erem parents d'aprop. Amb el temps me present a ses diferents oposicions que se convoquen fins arribar a es càrrec que tenc actualment. Hi ha que dir que mentrestant sa Seguretat Social ha anat agavant un volum grandios i jo puc dir que he anat cresquent dins aquest voluminós endamiatge tenguent sa gran sort de poder fer qualche favor an es públic, ets amics i coneguts orientant-los en aquests quefers socials. Es una tasca agraïda.

—L'any 1980 se reforma sa Seguretat Social, desapareixen ses Mutualitats i se crea s'INS. Des de llavors veng ocupant es càrrec de Secretari. Sa nostra missió és se de aconseguir es doblers pes funcionament de sa Seguretat Social, es pagament de ses pensions, des metges, etc. Ho aconseguim recaudant ses quotes i mitjançant es propi patrimoni acumulat pes Montepios antics.

—Tens contacte amb alguna entitat artanenca?

—Ni hagué quan se pensà fer un «Hogar» per sa gent major però no se va poder dur a terme per sa limitació des pressupost, llavors edificàvem sa de la Bonanova i s'ho menjava tot. D'això se'n cuida ara sa rama de s'Insero. De cada dia augmenta s'interès per ells i es Govern s'ha proposat que no en quedi cap ni un de marginat. Quant a sa Residència per jo tenc un gran valor sentimental, pensa que es corral de canostra hi donava i des de petit ja m'atraïa aquell casal. Resumint, jo no veng a tenir relació directe amb els de la tercera edat, ara bé, com que estic aficat dins s'organització de tot això vull fer constar que tot artanenc serà sempre ben rebut i assessorat en es meu despatx... i que estiguin tranquils, que la cosa va millorant i no hi ha cap perill de que quedin enrera, tira a tira se va aconseguint que pagui tothom sa cotització que pertoca, avui noltros tenim autonomia per liquidar es deutes per via executiva pròpia i això mos permet, no sols garantir es cobraments d'una manera més sèria que abans sinó també pujar-los se paga. De moment se vol arribar fins an es salari mínim per arribar a cotes més altes. Que quedin tranquils si hi ha qualche Rumasa que no paga ja que més que a noltros directament vé a lesionar es pressuposts de s'Estat. Amb es sistema nou de recaptació noltros tenim es suport de s'Estat que mos assigna una partida dins aquest mateix pressupost. Voldria dir-los també que està en projecte crear-los unes residències aposta per a malalts de la 3.ª edat. Es volum de lo previst es enorme i se vol dur a terme aviat i jo estic convençut de s'èxit perquè comptam amb sos medis necessaris.

Amb aquesta esperança tancam la conversa. Per sa Cabaneta tot es pau i tranquil·litat, diuen que es govern hi volia construir al seu temps el Sanatori que va fer a Caubet. No es estrany. Deixam en Tomeu i la seva família per endinsar-nos altre vegada a la voràgine. Qualque dia hi tornaré per recuperar forces.

ES PORQUERET

d'En PERE PUJOL

Descriure com trobam es Porqueret avui és materialment impossible.

Els seus ulls fitoren el panorama cercant qualche cosa immaterial. La seva mirada vagareja com si volgués abastar tots els carrers i places de la Vila d'Artà. No obstant, la seva faç té una serenor que li dóna un aplom desacostumat entre la gent jovenívola.

Es l'home de la tragèdia grega enfrontant al seu fat, al seu destí.

L'home enfrontat als déus no pot fer-hi res, tot i que els creadors a vegades sembla que pateixin de falta de sentiments i... sempre són sords.

Es Porqueret, però no cerca déus, ni demana clemència. Senzillament, acarà el pervindre i amaga profundament els seus més secrets sentirs.

—Porqueret, què hi ha de nou?

—Tot és vell i mal de coure.

—M'han dit que ja no et posaran a cap Plaça d'Artà.

—No, fiet. Així és. L'amo m'ha venut. Ja sols puc aspirar a passar-me la resta de ma vida, dins un «hall» d'un hotel o a qualche raconera d'un «Bar» turístic.

—Viva el món!

—Res de flastomar! Ara ja no és hora.

—Però no te n'adones?

—Me n'adon que ja no parlaré més de ses nostres coses. Deixaré tranquils es polítics que prometen una cosa i fan s'altra. As demòcrates de tota sa vida que començaren despusahir...

—Porqueret...

—No passis ànsia, homo! Es qui fan parts i quarts, es qui se fan passar per sants i són més falsos que un duro sevillano o una beata xerradora...

—Però l'amo no deia que...

—Mira, una cosa es lo que es diu i s'altra lo que es fa. Perquè no me compraren es suscriptors de L'Artà?

—No tenim doblers. Just, just si tenim per a pagar s'impremta. Adesiara estam a punt de no sortir. S'Ajuntament subvenciona s'altra periòdic local, però a noltros no mos dóna un cèntim que és un cèntim. Com vols que te compràssim?

—Ja ho veig ja. Tal volta si hagués sortit més temps, es suscriptors s'haguessin acostumat a mi i m'haurien comprat. Mira, ja me'n fot de no estar enmig de Sa Plaça d'Es Collet. Me bastaria un raconet a qualsevol lloc de dins Artà. A un raconet, anant a Ses Païsses, per dins Na Batlessa, què sé jo! A qualsevol lloc ja me pots entendre.

—Ja t'entenc, ja.

—Saps que ho és de puta haver nascut en aquest poble i haver de tocar el dos.

—A mi m'ho has de dir, que en som afectat.

—Però, fiet, està vist. Allà on hi ha interessos, no en canten galls ni gallines.

—«Por dinero baila el perro»! Però meam! Me vols dir que en es teu amo li era tan peremptori tocar calius? Amb so *dineral* que guanya. Estimant tant Artà, com ell l'estima, haguera estat igual regalar-te a l'Artà i noltros t'haguérem agombolat en nom seu, a un bon lloc.

—Però se veu que li entrà sa curolla de fer en Gustí Lladre com a personatge popular de sa Rondalla.

—En Gustí Lladre mai pot ser un monument per Artà. Es lladres s'han d'amagar, i Mossèn Alcover no mos va fer cap favor quan mos va posar a Sa Rondaia.

—Però es meu amo va d'es seu cap, i bé que fa. No vol consultar res amb ningú. I d'aquí ve a vegades que mes de dues coses li surtin tortes. Però, ja se sap. En esser pare menjarás taiades, que deien es vells.

—Bé, Porqueret...

—No me diguis res. Ho comprenc tot. Ho entenc tot. Molt de xerrar de sentiments, però jo me'n vaig a un altre poble. No me queix, però, seguint es meu costum de xerrar clar, ho vull dir.

—Pots estar segur que mos recordarem de tu.

—Què és recordar? Jo m'en record de molta de gent que va morir. Però ells no sofreixen perquè se'ls recordi. Jo, en canvi, som viu i me'n vaig. Per molt que tu me recordis, no evitaràs que per Sant Antoni de juny, per Sant Salvador, per Nadal, Cap d'Any i Sant Antoni Abat, el meu cor tengui una angoixa. Enmig d'Es Collet, patint fred o sol, qualcú s'hagués recordat de dur-m'hi un clavell o una rosa. Allà on me'n vaig no hi ha roses ni clavells, ni memòria. Estaré totsol. Ho entens. Tot sol.

—Ho entenc. Però els culpables també hi estaran tots sols, anc que se creguin acompanyats. No hi ha solitud més trista que la que se sofreix enmig de tota la gent.

—Idò, adéu i cada pal que aguantis la vela.

—I cada confrare la seva creu.

—I al poble d'Artà que sent molt no embellir una placeta o un carrer. Segurament serà que no m'ho mereixia. Que Déu vos guard! I que de tant en tant qualche xerraire decanti es rovell que se posa as cervells que no s'usen. Adéu! M'agradaria me recordassi somrient darrere sa guarda! Sa guarda des porcs ensenya molt, perquè es condemnats des porcs a vegades pareixen persones. Són caparruts com segons quines persones. Bruts com segons quines persones. Criden com segons quines manifestants. Fan caca com segons quins ecologistes. Són barruts com segons quins urbanitzadors.

Són egoistes com segons quins capitalistes.

Són oblidadissos com quasi tots es polítics.

Grassos com tots es qui mengen de més.

I no riuen mai, o quasi mai, com tots es qui són traïdors.

Es porqueret se'n va a poc a poc sense girar-se a darrere.

ART ART ART

JOAN SARASATE

El diumenge 15 de maig patrocinada pel Patronat del Castell de Capdepera, a la Sala Municipal d'Exposicions es va inaugurar la de Joan Sarasate, presentada per Margarida Morey.

Hi assistiren les autoritats i es va servir un vi espanyol a tots els qui foren a la inauguració. Al llarg d'aquests dies, es va clausurar el dia 22, foren nombrosos els visitants, i Sarasate ha segellat el compromís d'acudir a Munich dins l'estiu o la tardor vinent.

Margarida Morey digué a la presentació:

Margarida Morey Vaquer.

Crec que tot el que puc dir d'en Joan Ginart Ferrer «Sarasate» ja està escrit. La seva obra és capdavantera dins les generacions d'avui en dia.

Els motius de les seves escultures són jocs d'idees que vessen sense esforç. Ell maneja, un material tan dur com és l'acer, així com vol, i ens demostra que no té secrets per a ell. El seu secret està justament que els seus ulls i les seves mans obceixen feelment el seu pensament.

D'aquesta manera ens sorprèn amb unes escultures fascinants. La grossària de qualcuna d'elles ens fa pensar que estarien molt bé dins places i parcs de ciutats i pobles, i ens demostra que la seva imaginació en art d'avantguarda creix de cada dia.

Ens crida l'atenció *El violinista en el jardí*, una obra molt original, i de grans dimensions i bellesa.

En conversar amb ell, te n'adones que no saps si viu la realitat o si somia. Aquest és el seu món i el reflecteix en les seves obres, viu absent de moltes coses que l'enrevolten, i és per això, que es pot submergir dins d'aquesta fantasia que queda plasmada en les seves obres.

Continuïs així, Joan, delectant-nos amb el teu art, que en la teva maduresa amb més força fas brotar.

JERONI GINARD

Gratament ens sorprengué la Mostra de Ceràmiques, Artesania de peces manufacturades a la mateixa teulera de Can Murtó, en la qual Jeroni Ginard compongué una «mis en scene» molt original i fent joc al que es mostrava.

Art de la Terra i de terra. El misteri

JOAN ESTEVE AMORÓS

El Casino de Mallorca fou el lloc triat per la darrera exposició d'En Joan.

Gran èxit l'assolit per aquest artanenc que té obra arreu del món.

Turistes i nostrats adquireixen els seus esclata-sangs, i de la mostra de quadres no en quedà ni un.

Enhorabona i que continuïn les exposicions!

del foc, tornant-nos uns gerros, uns plats, treballats amb amor i sabiduria.

Molta gent, un refrigeri i l'alegria del retrobament en una teulera, d'una mostra artesana que els qui es diuen artistes no poden arribar-hi.

En Jeroni Murtó té dins el geni, sang dels que fan vibrar els sentiments perquè és un bon artista.

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Teléfono 58 90 12

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

Ctra. Santa Margarita, 57 - Teléfono 56 26 35 - ARTÀ

COLABORACIONES

Nuestro paisano Josep Melià a raiz de una sentencia del Tribunal Supremo condenando al GOB referida a la Urbanización de Es Trenc, publicó en Última Hora el escrito que sigue a continuación y que publicamos por su interés para nuestro pueblo con la autorización expresa de su autor.

Josep Melià

Respeto a la ley

Creo que es la primera vez que los Tribunales han condenado al GOB. Es una noticia relevante. Porque se inscribe en la eterna lucha contra las inmunidades de poder. Sobre todo porque lo más sorprendente del caso ha sido que se dijera que se ignoraba que también a ellos les afectaba el cumplimiento de las obligaciones contraídas.

La defensa de la naturaleza es una cuestión que a todos nos interesa. Lo que a veces se olvida es que no se puede defender nada de forma civilizada sino es bajo el Imperio de la ley. Por eso el respeto a la ley —que es un principio permanente aunque las leyes puedan ser mudables y perfectibles— siempre será más importante que el fanatismo a la hora de apreciar lo que puedan ser otros derechos dignos de defensa. La historia debería habernos enseñado que la verdad no está nunca en un solo saco. Y que convivir es transigir y armonizar opiniones y derechos contrapuestos.

La civilización se ha conseguido a base de tolerancia y de respeto a las opiniones de los demás. Por eso cuando se insulta, se calumnia, o se descalifica de plano a una gran parte de la sociedad, o cuando se logra amedrentar a ciertos poderes públicos y demostrar la falta de agallas de parte de la clase política lanzándolos a la espiral de la demagogia, no está de más que alguien recuerde que la ley rige para todos.

JOSEP ROSSELLO MUNAR

Langosta, pajarracos y otras plagas

Las plagas caen del cielo o las manda el infierno cuando menos se espera. El norte de África soporta con injusticia las dañinas nubes de langosta que asolan sus tierras y el norte de la isla, en especial la muy noble villa de Artá aguanta, estólida y con paciencia, la persistente cantinela y monótono embate de grupúsculos pseudoecologistas que, sin pasar por las urnas, quieren alzarse en fielta del desarrollo de estas tierras y hacerse con la limosna. Se constituyen en trasnochado Hombre Enmascarado, desafiando los entuertos que, supuestamente, se dan por aquellos lares y dan el peñazo, a bombo y platillo, a los sufridos ciudadanos de aquella población a los que no va a quedarles otra solución que emigrar a la próspera Matalascañas, Doñana, Huelva. Lugar este que se ve, casualmente, libre de tan ardorosos manifestantes e inmerso en la locura del pestilente dólar. Todo un milagro.

Bien está luchar contra las ilegalidades, proteger el entorno, llevar el rosa-capullo y el verde-manzana a los parlamentos, combatir la contaminación, andar en pulcra bicicleta o predicar los beneficios que se derivan del *cranc pelut*. Lo que pasa de castaño osuero es querer recalificar, urbanísticamente, lo que ya está calificado e

ilegalizar y proteger lo que es legal y protege la norma jurídica. Quien compró Sa Canova de Artá lo hizo, al precio que lo hizo, en función de una calificación, legal por supuesto, existente. Lo que allí se ha gastado se ha hecho en base a tales presupuestos. Si el actual y anteriores consistorios de Artá o el Gobierno central o autonómico se equivocaron que se demuestre, se rectifique y se obre en consecuencia. Es decir, que quien se equivocó pague o indemnice al propietario con buen dinero y conviértase luego la finca en el paraíso que se quiera. Dígase quien ha de cuidarlo y cuántos miembros gobelianos han de colocarse allí a expensas del pueblo. Al decir gusanos no nos referimos a periodistas sino a otros más benéficos para el partido en el poder del cual se mantienen.

Los 500 sabios desplazados a Artá y no los 1.500 que nos intentan hacer creer no representan a nadie. Para futuras manifestaciones háganse contar por don Alfonso Guerra que es el más experto cuenta-galápagos que existe en España por muchas conchas que estos tengan. La ecología no es de derechas, de centro ni de izquierdas, es de personas civilizadas, igual que la propiedad. Lo demás, pura demagogia.

El día 16, viernes día 6 Mayo de 1988.

AUTOVENTA MANACOR

COCHES DE OCASION

Servicio

FIAT

Avda. Junípero Serra, 50
Teléfono 55 01 61

07500 MANACOR (Mallorca)

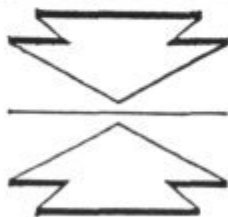
MIQUEL ESTELA (BLAI)

Fou una de les veus cridaneres dins la Plaça.

No va poder aguantar la invasió d'externs i els va dir quatre mots de la veritat.

En Miquel ens ha de contar moltes coses perquè en sap moltes. Un dia li farem un reportatge i ens parlarà de les tortugues del Puig d'Alpara i S'Ametlerar i d'altres coses de fora vila on s'hi ha passat la vida.

Li farem un «Gent de per la Vila. El se mereix.

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLOGIC
ARTÁ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTA

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

por ARPO

CASOS Y COSAS DEL COMISARIO CASTELL

—¡Caramba jefe!... Lleva usted unos días que no hace más que mirar al suelo. Cuando habla, cuando acciona, cuando da órdenes...

Me recuerda al teniente Castillo, de la serie americana «Corrupción en Miami» que, no levanta la vista ni para dar los buenos días a sus subordinados.

—¿Le pasa algo comisario? ¿Puedo de algún modo solucionar su problema?

—¡Claro que me pasa! —Perdí mil pesetas por el

despacho y aun no las he encontrado, ¿te parece poco?

—Con todos mis respetos le diré que no las va a encontrar.

—¿Y eso?...

—Se acuerda usted del «vermutet» con gambas que degustamos en Can Faro y que a última hora también se apuntó Sarasate.

¡Ah! chorizo...

DEL MUNICIPIO

El 30 de Abril del mes pasado, como todos recordarán, el G.O.B. se manifestó popularmente en la céntrica Plaza del Conquistador de nuestro pueblo de Artà, en contra de la Urbanización de Sa Canova.

Dicha manifestación fue amenizada con el Grupo Musical «Calabruix» y el cantautor Joan Bibiloni.

La afluencia de manifestantes todos foráneos era de una aproximación de unas quinientas personas, los manifestantes del Pueblo no creo pasaran las veinte personas, las cuales naturalmente eran las mismas que posiblemente propusieran al G.O.B., dicha manifestación.

Pudimos comprobar, la asistencia de personalidades políticas del PSOE y PSM, y de otros grupos afines al G.O.B.

El ecologista y representante del G.O.B. Guillem Daviu, indicó a los allí presentes, que esta Urbanización debe ser salvada, habló de corrupción y codicia por parte del Gobierno Balear y también de los que quieren Urbanizar Sa Canova y que los Artanencs, están a favor de salvar Sa Canova como espacio natural. ¡Lo que no dijo el Sr. Daviu, es quiénes son y cuántos son los Artanencs que están de acuerdo con la no Urbanización! ¡Otra cosa hubiera sido cuando hubiera visto presente allí al Pueblo en masa.

El ciudadano de Artà, este día ganó una batalla y se le debería de condecorar, ¿por qué? los que acudimos allí para cubrir esta información, pudimos comprobar que no hubo ni un artanenc para apoyar dicha manifestación, ni uno, excepto los que la organizaron, y hay algún no, más claro al apoyo de la no Urbanización de Sa Canova, creo que esto los Artanencs lo tenemos más que claro.

Con todos mis respetos Sres. manifestantes, hay que admitir que el Pueblo de Artà les rechazó a todos Vdes., con su no presencia a dicho acto, este Pueblo es adulto y sabe lo que necesita y quiere, creo sinceramente que no necesita decirle lo que debe hacer en su propia casa y que por lo tanto se le debe dejar que el propio Pueblo decida lo que es mejor para el mismo.

Los únicos que directamente pudieron rechazarlos, fueron los de la tercera edad, que con palabras no muy agradables al oído y que las hubo de todas maneras les rechazaron.

Yo, a preguntas a los ciudadanos de Artà, he llegado a entender que desean siga adelante la Urbanización, pero eso sí, Urbanización modélica, espacios libres, jardines cuidados, etc., etc., no al atropello del suelo con enormes edificios y hoteles en la arena.

El Sr. Daviu justificó la manifestación de los ecologistas para apoyar a los Artanencs, dando éstos un admirable ejemplo para otros pueblos de Mallorca, para garantizar el futuro de la conservación de los únicos parajes de Mallorca.

No quisiera repetir tantas y tantas veces, que el Artanenc hace ya muchos años que no vive del palmito, ni del punto ni de la coma, sino del turismo que nos rodea, sea en Cala Ratjada, sea en Cala Millor o S'Illet, y si lo quieren más claro, el 90% de los asistentes y promotores Artanencs, que contesten de que, de quien y para quien es el trabajo que realizan, la contestación es (turismo), hay bares en las playas, y hay casas de alquiler de coches, pastelerías, pintores de chalets, etc., etc., del palmito ni se acuerdan créanme.

PEP MISLATA

COEXA

EXCAVACIONES, PAVIMENTACIONES
DESMONTES, ETC.

Juan Sebastián Elcano, s/n. Teléfono 56 48 29
CALA RATJADA

BAR • CAFETERIA ALMUDAINA

CHOCOLATERIA — HELADERIA
ESPECIALIDAD EN MERIENDAS
TAPAS

¡¡VISITENOS Y QUEDARA SATISFECHO!!

PRECIOS ECONOMICOS

NUEVA DIRECCIÓN:
RAMON CAMARA

ES TREN, TORNARÀ A ARTÀ?

Fa uns dies llegirem damunt els periòdics de Ciutat unes declaracions que ens ompliren de goig. Desde sempre hem estat uns defensors del reestabliment del ferrocarril Artà-Palma. De fet lluitàrem amb totes les nostres forces quan el varen llevar.

Creiem i seguim creient que poden conviure els medis de desplaçament per carretera i el del tren. Es més, avui com avui, el ferrocarril dins Mallorca seria més segur, més barat i si m'apurau més ràpit per arribar-nos a Palma, a Sineu, Sant Joan, etc., etc.

Tot seria estructurar, modernitzar, dinamitzar aquest medi i les gentes de la nostra comarca trobarien unes facilitats que ara no tenen per a comunicar-se. Inclús el turisme de Cala-Ratjada, Cala Millor, Porto-Cristo se mouria més, amb el benefici que això reporteria per a tothom.

Bé. Encoratjats per el que havíem llegit als diaris, cercàrem les fonts de la informació i trobarem la amabilitat de:

DON PIO TUR I MAYANS

Conseller de Treball i Transports

—Digui: creu factible la retornada del tren a Artà?

—Dic i mantenc que és una qüestió de temps. És factible sociològicament parlant. Ara bé, les competències encara no les tenim i és previsible que s'haurien de fer unes inversions fortes.

—Inversions que, en el cas de R.E.N.F.E., fa el Govern Central. No és així?

—Efectivament. Com a espanyols contribuïm a pagar el dèficit d'un mitjà de transport que molt poc empram.

—Sempre he dit que si desde Madrid destinaven la part corresponent del dèficit de la R.E.N.F.E. que correspon per habitant, a Mallorca, podríem tenir un tren d'or.

—És molt possible. Ja ho dic: les possibilitats de futur hi són.

—Vol dir que la modernització de les xarxes de carreteres no afecta el tren?

—Miri he visitat molts de països ben avançats i així succeix. Als Estats Units, a

Seattle concretament conviuen els trens amb una xarxa d'autopistes, les més modernes potser del món. Fins i tot el trolebús.

—Per tant, no s'ha de perdre l'esperança.

—Repetesc que es tractarà de fer una forta inversió i vèncer les grans dificultats.

—Mira d'arribar al dret que els mallorquins tenim al dèficit de la R.E.N.F.E.

—Per què no? Ja ho dic: és un repte a llarg terme, i crec que seria factible.

Ens agrada aquest home, pausat en la conversa, culte i meditatiu que ens ha retornat una miqueta de llum per a l'esperança de tenir les facilitats que Artà i la Comarca es mereixen en transports. Esperem que des del nostre Ajuntament es posi com a meta tractar d'aconseguir-ho.

Administrar un poble és la vida còmoda per als seus habitants.

Agraïm al Conseller, Honorable Pio Tur i Mayans el temps que ens ha dedicat. Gràcies!

S. G.

L'Honorable Sr. Pio Tur i Mayans,
Conseller de Treball i Transports de la C.A.I.B.

JUNTA ORDINARIA 3 DE MAYO DE 1988

En el local social y sala de juntas del mismo, alrededor de las veinte horas nos reunimos todos los miembros componentes de nuestra directiva sacando las siguientes conclusiones.

Esta misma noche en el salón del Centro Social, como estaba anunciado anteriormente, los Señores Doctores, conjuntamente con la Señora Inspectora de Zona, que ambos forman nuestro cuadro sanitario, han querido ofrecernos una charla coloquio muy interesante, sobre sus servicios que nos prestan

en nuestro bonito consultorio, igualmente en algunos casos necesarios para atender a los pacientes en nuestros domicilios cuando no pueden asistir a la consulta. Después de haber colaborado los cuatro en una bonita charla, han contestado a varias preguntas que distintos oyentes hemos hecho para comprender mejor sus explicaciones, y dejarnos bien informados en cuanto a nuestras relaciones médico-paciente.

Por tal motivo como representantes del Club Tercera Edad de Artà agradecemos públicamente la atención con todos los que hemos asistido a tan bonito e interesante acto.

No habiendo más asuntos a tratar después de algunos cambios de impresiones y organización de algunas excursiones el Sr. Presidente dio por terminado el acto.

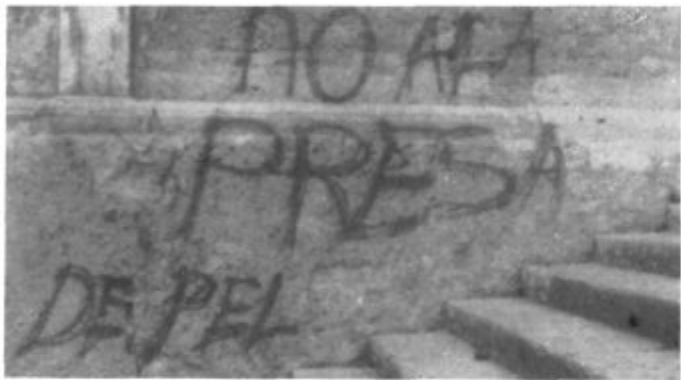
El Presidente

El Secretario

Pintamurs, o el jove que pinta el seu silenci

El número anterior de l'Artà dedicà la seva atenció a unes pintades que havien aparegut d'improvís a la plaça del convent i que, per l'absència de gust i falta de respecte havien ofès la sensibilitat de molts d'artanencs. A més a més, la consegüent indignació s'incrementà pel desconeixement absolut de l'autoria, la qual, reduïda a l'anonimat i al silenci, perd també l'ocasió d'explicar-se per tal de fer una denúncia clara i útil dels problemes que la preocupen.

De cada vegada crec menys en la separació maniquea del bé i del mal. Reprovam fàcilment les postures que no encaixen en el nostre sistema de valors i així tancam portes al diàleg i a la comprensió. Som impeditos nosaltres mateixos d'atendre les aspiracions legítimes de qui hem fet acríticament el nostre adversari, sense cap esforç per entendre'l. El meu intent de comprensió, manifestat més o menys públicament, va tenir una resposta que mai no m'hauria pensat. Confidencialment, qualcú se'm brindà per a una conversa. Tal com quedàrem, en servaré l'anonimat, i li aplicaré —amb el seu beneplàcit— el pseudònim de **Pintamurs**.

—Ens ha titllat gairebé com salvatges —diu **Pintamurs**—. Si va a dir ver, me'n fot. Les fòbies dels nostres «jutges» implacables no són problemes que m'importin.

—No ets massa dur amb els teus oponents? —li deman.

—D'entrada voldria aclarir un punt. Si comences a confrontar la teva opinió amb la meua, no m'escollaràs de bondeveres. No som aquí perquè em convencis. Això ja ho han pretès massa vegades els meus «educadors»: et conviden a parlar i això és una mentida. En realitat ens duen a sentir el sermó, per veure si aconseguixen amb habilitat allò que per gust no fariem. Conec el joc i no vaig d'ell.

—Tagraesc que m'ho diguis. Ara el joc és teu.

—Potser l'estic utilitzant. Però és tan difícil que un adult tenguí temps o lleguda per escoltar un jove! Els grans fan el seu món i nosaltres no hi tenim cabuda: se'ns en fa fora. Presumeixen de preparar-nos un futur, però el preparen a la mida d'ells i segons els seus criteris, sense interessar-los la nostra opinió. Diuen progrés a tot allò que omple la cartera a quatre privilegiats... L'home són ells, en exclusiva. Per als altres, la ràbia, la potadeta, i emmerdar qualque vestigi de la seva «civilització». Si més no, ens divertim.

—És aborronador que tanta angouxa no es manifesti.

—És que fins i tot de parlar-te em sent culpable. Potser rom-

pre el silenci és una traïció als meus companys. La gent gran tot no jutja amb paraules, i s'aprofiten de les d'altri només per rebatre-les. Davant això, callar és més coherent i, pentura, més eficaç. Els preocupa —diuen— la nostra educació. I un mèn negre! Només cerquen d'adoctrinar-nos i instruir-nos. Els nostres interessos i els seus són ben allunyats.

—Els adults, és ver, no hem après de fer confiança als joves. Ningú no ens va ensenyar, tampoc.

—Veus? Tu tampoc no tens esperança i en cerques excuses i no remeis.

—Evidentment, no feim apologia de l'esperança. Si de cas, de la desesperació. Si analitzar-ne el fenomen pot servir-nos de res...

—Els joves no pintam res dins el poble (tret d'aquestes pintades esporàdiques que han sabut tant de greu a qualcú). Tot és dels adults: l'espai, la casa, l'escola, el carrer, la llei, la paraula... No tenim veu que sigui escoltada, ni espai autònom suficient que no sigui controlat per vosaltres... I repetiu contínuament els mateixos errors. Deixau de viure, només per a tenir. Qui de vosaltres creu en els valors humans? Producció, consum... Produir per consumir... No en sortiu d'aquest cercle. I tot per a què? Ningú no hi sap respondre o n'està avergonyit. I amb aquest exemple tan «edificant» de vida i de conducta, ens voleu fer els comptes d'allò que ens és permès o prohibit de fer? Encara que sigui de nit, podem pintar-vos les parets. No n'estam penedit... Som, en el fons, la vostra consciència, encara que això us escandalitzi.

Pintamurs és un jove que, de qualque manera, conviu entre nosaltres. Ni és un cas aïllat ni tots són com ell. Parla, des de l'anonimat, d'opinions que no volem sentir, perquè tenim por dels problemes i de la nostra incapacitat per resoldre'ls. La mateixa joventut pren, potser, la solució de la fuga: cap a la droga, cap a la violència, cap al conformisme, cap a la marginació... En relació als adults, es van refugiant, gairebé tots, en el silenci, que pot ésser una actitud coherent amb la nostra postura tradicional en relació a ells. Tots hem de canviar: els pares, l'escola, l'església, l'autoritat... És molt difícil, no cal dir-ho. Però és més simple del que pareix: abor-dem els problemes un després de l'altre. I el primer és incorporar els joves, tal com ells són, al diàleg social. A qui costarà més?

Pintamurs s'acomiaa:

—M'has escoltat sense fer-me retrets. Francament, m'ha estranyat. De tota manera, gràcies!

JOAN ESCANELLAS I LLINÀS

NECROLOGICAS

Juan Vicens Pastor

6 de Mayo de 1988. 68 años.

Tras larga y penosa enfermedad, que soportó con entereza y hasta con optimismo que trataba de transmitir a familiares y amigos, falleció nuestro amigo Juan. Comerciante e industrial de la hostelería destacó en su buen hacer. Forofo del C.D. Artà, experto jugador de «damas», hábil billarista que practicaba con elegancia y señorío, y maestro en el arte de la pesca con caña, eran sus ocios preferidos.

Una manifestación de duelo impresionante dio buena fe de las simpatías y el cariño que gozaba.

A sus familiares, esposa Margarita Lliteras, hijos Juan y María del Carmen, a sus hermanos Damián y Martín, nuestro sentido pésame.

Descanse en paz.

Taller: Carrer de Ciutat, 74
Particular: Na Caragol, 4
Tel. 56 24 82
ARTÀ (Mallorca)

Carpintería
Metálica
y Cristalería

MATEO FERRER

HIPICA

Durante el mes de Mayo se celebra la gran fiesta del Trote Balear, siendo así, el día 22 fue la GRAN DIADA, incluyendo en ella la carrera de mayor prestigio dentro del calendario hípico de las Islas, denominada GRAN PREMIO NACIONAL, en Son Pardo.

La mayoría de aficionados nos dimos cita allí y para los que no estaban, nuestro paisano Jaime Masanet y a través de las ondas de Radio Balear, informaba puntualmente de los resultados y noticias más destacadas.

Numerosos fueron los trotones de Artá que participaron en esta diada, pero la mayor expectación estaba sobre el potro MORELLET, propiedad de Antonio Tous y Damián Ginard, que conducido por este último, tomaba parte en la carrera magna de la tarde, en la que se disputaban 600.000.— pesetas en premios.

Hizo una carrera jamás esperada, siendo recibido en línea de meta con un sinfín de aplausos cuando llegaba en tercera posición, habiendo realizado la carrera con un crono de 1'24'3.

Aunque sean muchos los potros que nazcan en Artá, son contados los que tengan opción a esta carrera, a recordar la que fue mito en su época como

MORELLET, 3.º clasificado en el Gran Premio Nacional 1988.

la potra de CARROSA llamada CAQUIRVIN que en el año 1959, conducida por Guillermo Mas, se alzó con la victoria a la velocidad de 1'41'2.

También triunfó PORTUGUESA d'Es Pont en el año 1971, en la carrera matutina del PREMIO CAMARA AGRARIA.

En este año además de MORELLET que consiguió una merecida 3.ª posición, los demás caballos artanenses que se clasificaron en las carreras restantes y por orden de competición fueron los siguientes:

JOLU GRANDCHAMP, entrando en primera posición y con el crono de 1'23, batiendo su propio record.

En la carrera estelar de la mañana E. MARISOL se hacía acreedora del trofeo llegando en 1.ª posición y FAULA en 4.º lugar.

MARTA DE COURSEL 2.ª clasificada en el PREMIO CONSELL INSULAR DE MALLORCA con un crono de 1'26'7.

HARISOL bajo su record a 1'24'2 y entró en 4.º lugar.

El potro de 2 años NISPRO, el 3.º clasificado a 1'38, después de realizar una magnífica carrera con los de su generación.

En resumen, creo que para la mayoría de participantes del Club Hípico de Artá, fue una diada satisfactoria y deseo que para los años venideros sea tan positiva o más si procede.

TOMEU FEMENIAS SARD

BAR - RESTAURANT CA'N LLORENÇ

ESPECIALITATS:
PARRILLADAS - CUINA MALLORQUINA

C/. Sant Pau - COLONIA SANT PERE

Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT
LLANGONISSA I BOTIFARRONS
ESTIL PAGÈS

Carrer Santa Catalina, 20
Telèfon 56 22 36
ARTÀ (Mallorca)

PUNTO FINAL A UNA TEMPORADA

Pues sí señores, se acabó el sufrimiento. Al final, y aunque se pusieron todas las ganas del mundo el milagro no sucedió. Quizás, en el fondo, muchos aficionados lo presentían desde hacía tiempo aunque se negaran ha aceptarlo.

Ha llegado el momento del borrón y cuenta nueva, de nada servirá el lamentarnos. Creo que ahora más que nunca es cuando se tiene que estar verdaderamente unidos, intentando en la próxima temporada recuperar una categoría que nunca se debió perder. Estamos en primera regional, sí, es cierto, pero no vayamos tampoco a hacer un drama por ello, el Mallorqueta el año pasado disputó el Play-Off para el título de liga y, sin embargo, éste año si llega a salvarse las va a pasar canutas.

Creo que con los mismos jugadores de esta temporada, es una tarea que se puede lograr, eso sí, intentando que la Directiva la formen un mayor grupo de personas, y si es posible intentando que algunos de estos hombres (que no digo sus nombres pero que todos sabemos quiénes son) que un día se marcharon, vuelvan a colaborar con el club de sus amores. De esta forma, haciendo un frente común, se debe proceder de una vez por todas a sentar unas bases sólidas en las cuales se estructure todo el organigrama del fútbol de Artá.

Aunque la temporada haya resultado negativa, no quiero terminar estas líneas sin decir que también, desde mi punto de vista, ha habido algo realmente positivo: LA AFICIÓN.

Está claro que Artá tiene la mejor afición de Mallorca, se ha descendido, sí, pero había que ver como la gente un domingo sí y otro también acudía al campo. Esto, hoy por hoy es algo inexplicable. No hay duda de que si se le tuviera que poner nota, ésta no sería otra que matrícula de honor.

LAMIGO

ENTREVISTA A UN GOLEADOR DEL FUTBOL BASE

José Luis Grillo Picazo

En esta ocasión entrevistamos a un jugador del Avance benjamín, el cual, está destacando por su gran facilidad goleadora. El chaval en cuestión es José Luis Grillo Picazo.

¿Cuántos años tienes? —Once.

¿Cuántas temporadas llevas jugando? —Tres.

¿Cuántos goles llevas marcados? —Cuarenta y dos, en la presente temporada, quince en la anterior y en la primera que jugué me parece que no conseguí ninguno.

¿Consideras que tus amigos han colaborado contigo para que pudieras marcar este número de goles? —Pues sí, claro, sin su ayuda habría sido imposible llegar a esta cifra.

¿Cuál es tu equipo preferido? —El Barcelona.

¿Podrías decirme 4 jugadores (portero, defensa, centrocampista y delantero) que más te gusten? —Como portero Zubizarreta, como defensa Chendo, como centrocampista Michel y como delantero Butragueño.

Dime José Luis ¿a quién te gustaría parecerte cuando seas mayor?

—A Hugo Sánchez.

¿Qué lugar crees que ocupará tu equipo en la clasificación final?

—Entre el cuarto y el sexto, a lo mejor el quinto.

¿En qué equipo te gustaría jugar cuando seas mayor? —En el Barcelona.

He oído rumores en los que se te acusa de que eres un jugador demasiado individualista ¿qué puedes decir sobre ello?

—Sí, reconozco que lo soy un poco, pero es que casi siempre me parece posible meter el gol, aunque a veces no lo consigo.

Para terminar José Luis, se comenta que tu hermano pequeño de nueve años va ser mejor que tú ¿qué opinas de ello?

No lo sé, puede ser que sí.

Pues ya ven señores, ahí es nada, 42 goles sin haber jugado todos los partidos y a falta de cinco para que termine el campeonato. Está visto que si sigue en esta línea, dentro de poco más de un equipo vendrá a buscarlo.

LAMIGO

CICLISMO

(TROFEO GUILLERMO BUJOSA)

El pasado domingo día quince de Mayo, se realizaron las primeras carreras de la presente temporada. Según anotación del Colegio Territorial Balear de Arbitros y Cronometradores de Ciclismo, los resultados y tiempos de las mismas fueron los siguientes:

ALEVINES (seis vueltas al circuito)

1.º A. J. CRESPI	en 12 minutos y 11 segundos
2.º M. MOYA	en 12 id. 21 id.
3.º A. ROSSELLO	en 12 id. 21 id.
4.º J. SERRA	en 12 id. 38 id.
5.º A. PLANDOCID	en 12 id. 46 id.
6.º J.A. DIAZ	en 12 id. 59 id.
7.º M. JUAN	en 13 id. 11 id.

INFANTILES

1.º PERELLO	en 27 minutos y 21 segundos
2.º TAULER	en 27 id. 25 id.
3.º CIFRE	en 27 id. 40 id.
4.º MARTORELL	en 27 id. 48 id.
5.º POMAR	en 28 id. 4 id.
6.º ALZAMORA	en 29 id. 32 id.

CADETES

1.º VIVES	en 1 hora 13 minutos y 9 segundos
2.º CAPO	en 1 id. 15 id. 2 id.
3.º AYNAT	en 1 id. 15 id. 2 id.
4.º RECIO	en 1 id. 15 id. 3 id.
5.º COMPANY	en 1 id. 15 id. 4 id.
6.º PERELLO	en 1 id. 15 id. 8 id.
7.º J. L. PONS	en 1 id. 15 id. 18 id.
8.º A. FERRER	en 1 id. 15 id. 25 id.
9.º A. ANDREU	en 1 id. 17 id. 5 id.
10.º SOCIAS	en 1 id. 17 id. 6 id.
11.º FIGUEROLA	en 1 id. 17 id. 7 id.
12.º ROS	en 1 id. 17 id. 8 id.
13.º ARBONA	en 1 id. 17 id. 11 id.
14.º P. GOMILA	en 1 id. 20 id. 18 id.
15.º NAVARRO	en 1 id. 22 id. 54 id.

AUTOS ESCANELLAS

Argentina, 31. Teléfono 56 21 15 ARTÀ

EXPOSICIÓN Y VENTA ¡VISÍTENOS!

SERVICIO OFICIAL

Ses pessetes que no tornen

Se queixa es Conseller Forcades que es Govern centralisat, d'això que ara es diu s'Estat, mos deixa sempre a un costat quan reparteix ses tallades.

I és que són una pandilla que noens pot dur més estrets: ses butxaques mos fa nets, s'emmena tots els billets i mos torna calderilla.

Noltros que feim generar de doblers una muntanya; si en tot, lo que aquí se guanya se mantén a mitja Espanya, ¿després hem de mendigar?

I ara, per què mos queixam, i deim que això es un «ultraje», va i mos fan un «chantaje» amenaçant fer-mos un «traje» si d'un cop no mos callam.

Doncs avisen de Madrid que si seguim, per collons, defensant nostres raons, mos fotran dos mil millions que ens havien concedit.

¡Les tenen encimentades! se'n foten dels Estatuts, ens fan fotuts i banyuts, i encara volen, ¡barruts!, tenguem ses boques tancades.

Si ara em veis, doncs, emprenyat, i un bon rato malsofrit, sabeu, i vagi per dit: Sa culpa la té Madrid que me té ben putejat.

EL SANT PERE

FOTO COMENTADA

per S.G.

COR DE SANTA ELIZABET

Vet aquí un cor que funcionava a ses Josefines i del que fou ànima vital el Pare Ginard Bauçà.

Són d'esquerra a dreta i començant a darrere.

Maria Campins que encara és ànima del cor de la tercera edat. Magdalena Pomar (Bovera); Na Bernardina Riera (Caneta), germana d'En Pedro de sa llet; Na Margalida vaquer (Raia); Na Catalina Serra, casada amb en Joan de Sa Cova; Na Bàrbara Miquel (Corpa), que guaita de darrera Na Margarida Sancho, Corpa, que a penes no es destria, borrosa, i Coloma Blanes, que feia de directora; més avall d'ella, Na Bet Maria Lliteres (de Son Mari), Na Catalina Amorós, (Regalada), Na Catalina Sureda (de Son Punyal), Na Maria Pomar (Bovera); Carme Blanes, germana de la directora; Na Serafina Amengual (de Ca's Garriguer), Catalina Nadal (de Son Llulls), Victòria Valls de Ca's Llauner, Aina Terrassa (Butla), Maria Esteva (de Sa Bedeia), Antònia Lliteres (Nonga), Margalida Nadal (de Son Llulls), Magdalena Ginard de Can Sunyer, Francesca Payeras (Putxa).

Assegudes davant: Mariàngela Cursach (de Xiclati), Cata de Can Vi-rell i Na Margalida Esteva (Terres).

En honor d'elles publicam l'himne per a les Josefines d'Artà, compost per Margalida Estelrich, germana del qui ens parla, don Joan Sard a Plomes de fàisa.

És una vertadera curiositat per a la petita història del nostre poble.

Nº 1 *Heraldo de Cristo* any 1909
Octubre, pl. 74-5.

Dª Margarida Estelrich compongué un himne per les Josefines d'Artà.

*Sant Josep el vostre estol
caritatiu vol honrar
an els pobres, dant-los pa,
amor, doctrina i consol.*

*Filles dei pobret d'Assís,
nos encanta la pobresa,
ne feim mina de riquesa
i tresor del Paradís.*

*L'amor d'aquest Xerafi
la nostra ànima nodreix.
Ell a Vós nos ofereix,
Sant Josep, vet-nos-t'aquí.*

*Si estau al nostre costat,
treballarem amb constància,
per la vellesa i la infància
pel malalt i atribulat.*

*Feis-mos imatges feels
de la caritat divina...
No en falt cap de Josefina
devora Vós en el Cel.*

Confección Caballero y Cadete - Decoración - Tejidos
Géneros para el Hogar - Suministros Textiles Hostelería

COTEX
LUIS FERRER SUREDA

C/. Ciutat, 39 - Tel. 56 22 37 - ARTA (MALLORCA)

